

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1937 kl. 2 e. m. †

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 8 januari 1937 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 19, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

att för tiden 1 juli 1937—30 juni 1938

dels medgiva, att, då för ändamål, för vars tillgodoseende enligt gällande lag annan än kronan kan förpliktas att efter expropriation avstå fastighet eller upplåta nyttjanderätt eller servitutsrätt därtill, erfordras, att kronan tillhörig mark tages i anspråk, förordnande om avstående av marken eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till densamma må, utan riksdagens hörande i varje särskilt fall, meddelas:

a) av Kungl. Maj:t, där fråga är om avstående eller upplåtande av mark för järnväg eller elektrisk anläggning eller där jordområde, som skall avstås eller vartill särskild rätt skall upplåtas, är bebyggt eller överstiger fem hektar eller i värde uppgår till mer än tvåtusen kronor; samt

b) i övriga fall av den centrala förvaltningsmyndighet, under vars vård och inseende fastigheten står;

dels ock besluta:

1) att för mark eller särskild rätt, som sålunda avstås eller upplåtes, lösen eller ersättning skall med nedan angivna undantag utgå efter ty i lagen om expropriation är föreskrivet och till beloppet bestämmas

a) i de fall, då Kungl. Maj:t beslutat om markens avstående eller upplåtande, såvitt ej Kungl. Maj:t finner skäligt förordna om ersättningens bestämmande av sådan nämnd, som omförmäles i lagen om expropriation, av tre gode män, av vilka länsstyrelsen i länet och sökanden, var för sig, utse en och domaren i orten den tredje; Kungl. Maj:t dock obetaget att, då fråga är allenast om begagnande av mark för ändamål, som förut nämnts, utan att marken avstås, besluta om ersättningens bestämmande på sätt Kungl. Maj:t prövar lämpligt; samt

b) i fråga om sådan mark eller särskild rätt, om vars avstående eller upplåtande central förvaltningsmyndighet förordnat, av samma myndighet;

2) att i fråga om mark, som är avsedd att användas för framdragande av elektrisk ledning, utom vad under 1) stadgas jämväl föreskrifterna i lagen den 27 juni 1902, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, skola lända till efterrättelse;

3) att, där Kungl. Maj:t lämnat kommun, enskild person eller bolag tillstånd att inom riket anlägga järnväg eller där fråga är om anläggande eller förändring av allmän väg, medgivande må, där så med hänsyn till särskilda omständigheter prövas skäligt, lämnas ej mindre därtill att mark, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må avstå eller upplåtas utan annan ersättning till kronan än att, därest och i den mån å marken växande skog ingår i överlåtelsen och det icke finnes skäligt annorlunda medgiva, ersättning för sådan skog skall utgå efter vederbörande myndighets bestämmande; än även därtill att för företaget i fråga må kostnadsfritt begagnas sådana å kronans ägor belägna kalk- och stenbrott samt grustäcker, som kunna vara disponibla; samt

4) att vad sålunda stadgats icke har avseende å de fall, då rätt eller plikt att lösa kronan tillhörig mark följer av bestämmelse i allmän lag.

Riksdagen har under en följd av år för ett år i sänder meddelat bemyndigande åt Kungl. Maj:t, motsvarande det nu begärda, vilket är likalydande med det senaste av 1936 års riksdag, avseende tiden 1 juli 1936—30 juni 1937. Det 1936 givna bemyndigandet avviker i så måtto från de föregående, att medgivande enligt punkt 3), som tidigare lämnats, *om så prövats skäligt*, numera må lämnas allenast *där så med hänsyn till särskilda omständigheter prövas skäligt*. Begränsningen sammanhänger med ikraftträdandet den 1 januari 1937 av lagen den 7 juni 1934 om allmänna vägar, varigenom den i 1891 års väglag stadgade rätten att för underhåll av väg utan ersättning å kronans allmänning taga sand, grus eller sten upphör att gälla.

Utskottet.

Utskottet, som biträder det framlagda förslaget, hemställer,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 5 februari 1937.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 6.